

Tich & spol

DATABÁZA DIVADELNÝCH HIER

**AUTORSKÉ PRÁVA NA HRY SÚ VYHRADENÉ. ŽIADEN TEXT NESMIE BYŤ
POUŽITÝ NA ĎALŠIE ŠÍRENIE BEZ PREDCHÁDZAJÚCEHO PÍSOMNÉHO
SÚHLASU AUTORA.**

All right reserved.

*Vynechali sme niektoré strany a v prípade, že chcete s textom pracovať a ďalej ho šíriť,
ozvite sa nám, prosím mailom: tichoaspol@gmail.com. Ďakujeme za pochopenie.*

Jánošík

(007)

Michaela Zakuťanská

„Kto nie je v dvadsiatich komunista, nemá srdce. Kto je ním v tridsiatich, nemá rozum.“

OSOBY

JURKO

RÓZENKRAC

GILDERŠTÉN

OTEC a jeho duch

MAMA Marienka

PANDÚR Milan

JANOSZYK

ANIČKA

ZEMEPÁN

KRČMÁR

ŠTUDENTKY

LUD

BORODÁČ

OLGA

a iní...

ako dobrí rodičovia o Jurajovej kariére rozhodovali

1

Horné Uhorsko.

MAMA s OTCOM sedia pred domom.

MAMA Otec, my sme sa prerátali. Mali sme jeho kariéru začať plánovať skôr. Ako ostatní, ešte pred materskou škôlkou, teraz už je neskoro. Čo len bude s nami... Kto sa o nás postará, keď zostarneme? Kto nám bude v nedeľu nosiť kakauko do postele? Kto?... *(plače)*

OTEC Žena nezúfaj. Pomočíš nám perinu, zas prechladnem. Veď si on chlapec čosi nájde. Aj krčmárom by mohol byť.

MAMA A skade na krčmu majetky?

OTEC V stodole otvoríme. Ty budeš variť, Jurko čapovať a ja... budem hodnotiť kvalitu ponúkaných služieb.

MAMA Hodnot' u iných. Ja Jurka do krčmy nepustím.

OTEC Preňho to nebude krčma, ale pracovisko. To je to isté, ako keby robil policajta, on na pracovisku nemá dodržiavať zákony, on ich má len strážiť.

MAMA S metaforami na mňa nechod'. Učiteľ to je povolanie nie krčmár.

OTEC A koho by učil? Po maďarsky vie len prídavné mená a slovenčinu ešte nekodifikovali.

MAMA Len prídavné, ja som myslela, že už aj častice. Čo len bude s nami? No tak za farára ho dajme.

OTEC Za farára? Mamo, pod vankúšom má Slávy dceru, 420 strán, ilustrovanú. Ten by celibát neprežil.

MAMA Za evanjelického... no apo, predstav si ako by si ho vážili.

OTEC Evanjelika mi zo syna nerob... no povedz mi meno aspoň jednej osobnosti spomedzi evanjelikov...

MAMA No čo ja viem, veľa ich je, ja si teraz narýchlo nespomeniem. No ten bol, počkaj hneď si poonačím jak sa volal.

OTEC Vidiš nevieš, tam si ho ja nepustím. Prežehnávať sa pred ním budú ľudia aj keby zbojníka robil a nie farára...

MAMA No Ďurko, ved' on nemusí byť osobnosť, my vieme, že ňou je. On by len slúžil, ovečky usmerňoval na ceste, po omši by ti vždy nechal trochu vína, aj ty by si sa z toho tešil zdraviu.

OTEC Ženo ... sa ti to snažím vysvetliť, ženo nepomáha. Načisto ťa pobláznili slovenské spisovateľky. Oddnes máš zákaz čítať Vansovú, Timravu a hlavne Máriu Rázusovú Martákovú a od tej ani preklady z francúzštiny! A už ani slovo... Lebo ti zo syna urobím zbojníka, keby len zbojníka ale aj intelektuála... Tu prisahám!

MAMA Nie! Nie! Nie!

OTEC Nie!

MAMA Nie!

OTEC Nie! Pandúri idú! Bola si odniesť trinástok?

MAMA Hej.

OTEC A paštéku?

MAMA Hej.

OTEC Aj si sa zemepánovi ponúkla?

MAMA Hej.

OTEC Žena na čo sa tú ženú?!

MAMA *(falošne)* Nevieť. Aha! Pod lavičkou máme plošticu! Čo len bude s nami? Rýchlo pod sukňu sa mi skry!

Otec sa skrýva pod sukňu. Prichádza PANDÚR.

MAMA Pán Boh pomáhaj Milanku.

PANDÚR Pán Boh vysliš. Sama si Marienka? *(Chce ju bozkávať.)*

MAMA Hej sama sama Milanku. Nevidíš? *(Ukazuje pod sukňu.)*

PANDÚR Vidím, Marienka.

MAMA A na čo si prišiel Milanku.

PANDÚR Ale nejaké dane ešte nemáte zaplatené.

MAMA *(falošne)* Preboha aké?

Spod sukne sa začínajú ozývať bolestivé výkriky. Stupňujú sa s ďalšou a ďalšou nezaplatenou daňou.

PANDÚR Daň za pranie na potoku... BEZ AVIVÁŽE!

MAMA Ale veď ja používam aviváž. Skús. (*prikladá mu k tvári ručníček*)

PANDÚR Auu... ty si to s tou avivážou prehnala Marienka. Platíť!

MAMA Koľko?

PANDÚR Dvadsať.

OTEC Jój!

PANDÚR Daň za to, že vlastníš tri spodničky, podľa zákona máš povolené len dve spodničky.

MAMA (*falošne*) Ale veď ja nemám tri spodničky.

OTEC Jój!

PANDÚR Pri potoku sme ťa videli a spodničky sme spočítali.

MAMA Ale to nebola spodnička, to bol župan!

PANRÚR Ešte lepšie. Píšem si. Župan. Nás neoklameš. My sme orgán Marienka, my vieme všetko.

MAMA Koľko.

PANDÚR Tridsať.

OTEC Jój!

PANDÚR A ešte daň ako daň za daň, že si nezaplatila na čas daň.

OTEC Preboha! Umieram!

OTEC umrie pod sukňou.

MAMA Nemohol si mu radšej jed nakvapkať do ucha? Musela som ho škrtiť stehnami. Pozri na tie zvieracie svaly.

PANDÚR Konečne môžeme byť spolu Marienka!

MAMA (*nežne*) Milanko!... (*tvrd*) No bude láska, ale najprv ho uprac. Tu sa nedá pracovať. Hrať divadlo. Nič sa tu takto nedá. (*sama*) Zbojníkom bude len v tvojich snoch. Pekne fárárom... Pošleme ho do seminára, do Dánska, alebo aspoň do Župčian. Milanko! Milanko! Počuj už si počul o takej Márii Rázusovej Martákovej?

2

JURKO chodí hore dole a vzrušene číta Slávy dceru.

JURKO „Miluješ svou vlast více, čili Mínu?“

Púlnoc bije. Já se z lúžka tiše vztáhnú,
Stana pred nĚ rúznym svĚdomým,
Meč tam, tu šíp, vlast tam (*ukazuje veľmi ďaleko*), tu má priĤelkynĚ.
Mlčím, váham, rázem rukou v ňadra sáhnu,
Srdce vyrvu, na dvĚ rozlomím:

RÓZENKRAC Ďuro! Ďuro!

Pribehne RÓZENKRAC a GILDERŠTĚN.

GILDERŠTĚN Už nevládzem bežať viac! No musím ti povedať.

RÓZENKRAC (*predbehne ho*) Na dedinskom potoku sa zjavil duch tvojho otca.

A v tridsaťsekundovom intervale vykrikuje tvoje meno.

JURKO Preboha! A si si istí Rózenkrac, že to je duch môjho otca? Nezjavila sa opäť Panna Mária sedembolestná?

RÓZENKRAC Nie, tá sa zjavuje každý párnny týždeň v stredu.

JURKO A ty si mi čo chcel povedať Gilderštén?

GILDERŠTĚN Rózenkrac ťa klame. Duch tvojho otca vykrikuje meno v dvadsať sekundovom intervale.

RÓZENKRAC Bežme!

3

DUCH OTCA Jurko!

RÓZENKRAC a GILDERŠTĚN na prstoch počítajú sekundy.

DUCH OTCA Jurko!

JURKO Kto si?

DUCH OTCA To som ja duch tvojho otca!

JURKO Preboha!

DUCH OTCA Dnes som zomrel.

JURKO Otec? Nežartuj!

DUCH OTCA Neboj sa, som v nebičku, už žiadne otrokárenie na poli. Ale vybavme to rýchlo. Ponáhľam sa na svoj kar. Teda tu tomu hovoria karneval.

JURKO Preboha otec! Už nebudem čítať Slávy dceru. Ani Zakliatu Pannu vo Váhu. Sľubujem. Sľubujem.

DUCH OTCA Nesmúť, ale vypočuj moju poslednú vôľu.

Ej, Mária, matka tvoja, trpko mi ju ešte matkou nazývať,
bo viac je hadom, či lasicou, alebo ženou vo všeobecnosti.
Zradila ma synu. S pandúrom Milanom hrob mi vykopala.
Umrel som medzi jej stehnami, ako je snom veľa mužov.
Ale to potupnou smrťou daňového poplatníka.
Synu, pomsti ma a zabi pandúra Milana, ktorý bude teraz
predstierať, že je твоjím otcom.
Vzadu v šope je moja valaška. Musíš sa stať zbojníkom!
Nie obyčajným, ale ľavicovým intelektuálom.
Vyslobodíš národ z jarma uhorského a ukážeš nám našu slovenskú
budúcnosť plnú lepších dní, budúcnosť kde si budeme všetci rovní,
kde každý z nás bude mať záruky, a tí najchudobnejší konečne
dostanú peniaze, zeme, chleba, posteje, pálenku...

JURKO Ľavicovým? Otec, len to nie?

DUCH OTCA Rýchlo si zvykneš synku. Pamätaj bohatým brať a chudobným dávať.

JURKO Otec! Otec!

DUCH OTCA zmizne. JURKO sedí sám pri potoku a stoná.

Z jasnej oblohy udrie blesk. Prichádza ANIČKA. Spieva národnú pieseň.

ANIČKA Jurko, Jurko a ty neveríš, čo sa mi dnes stalo?

JURKO Veru neverím.

ANIČKA Pásla som kravu a zrazu sa nebô takô divnô a zjavil sa mi duch.

JURKO A aký duch?

ANIČKA Asi Panny Márie sedembolestnej. Ja viem, že je nepárny týždeň, ale na vlastné oči som videla.

JURKO A čo ti duch povedal?

ANIČKA Povedal: *Anička ty si pekné dievča,*

No pozriem do jarku na odraz. Som. Pravdu má.

len si ty nájdi švárneho frajera,

no síce má jednu nohu kratšiu, ale švárny je.

*nechod' za tým čo má kravín,
bo sa i ty len v tú jalovicu premeníš.*

No tomu celkom dobre nerozumiem, ale pre istotu dám prikázať, nech dajú u Ištvána kravín zbúrať. Ved' kravy môžu spať aj pod holým nebom. A vari plačeš Jurko?

JURKO Vidiš tu dajakú cibuľu?

ANIČKA Nevidím, ale predo mnou sa nemusíš pretvarovať, ja mám citlivých mužov rada. Kvôli mne plačeš, že idem za druhého?

JURKO Za to, že si sľub nedodržala teba bude hrýzt' svedomie a duchovia sa ti budú zjavovať.

ANIČKA Ale Jurko, ved' ty mi musíš chcieť dobre. Vieš koľko kráv majú u Ištvána. Ja by rada za teba, ale je kríza a švárne dievča sa musí vedieť obracať. Zemepán je zemepán a ty len taký romantický študentík.

JURKO A len toto ti duch povedal?

ANIČKA Ešte povedal, že budem nešťastná, kým sa nevydám za zbojníka.

JURKO A vydáš sa?

ANIČKA Vydám. Ako myslíš, že sa Ištván ku tým kravám dostal? Poctivou prácou? Božechráň.

4

Pred domom MATKA plače ako najatá plačka.

MAMA Jóóóóój! Jóóóóój! Neešťastie!

JURKO Mamo, čo vám?

MAMA Neešťastie! Jóóóóój! Ani ti nepoviem, bo ti pukne srdce! Jóóóóój!

JURKO Nebodaj otecko nám na márach?

MAMA Už si zvedel?

JURKO Nie, ale myslel som si.

MAMA No vidiš, do nešťastia sme sa dostali.

JURKO A snáď nie vlastnou vinou. Čo sa naškovi prihodilo?

MAMA Jóóój! Tu sedel na priedomku, na lavičke. A zrazu zadul silný vánok a spadla na neho breza, čo ti na kapuru uviazala Zuzka na mája.

JURKO (*bokom*) Preboha! Ja nešťastný. Tak to bola pravda. Otec mŕtvy. A ja Zuzanke mája nepostavil, bo som postavil Anči nevernej. A ešte sa aj zbojníkom musím stať.

Zbohom moje nádeje na frajerku,
zbohom buď teplá pec,
zbohom buď fajka na priedomku,
zbóóhom matkina kuchyňa.

Len či ho pandúr ozaj zabil? (*mame*) A či tu pandúr ešte je?

MAMA Jóóóój! A ty skade si sa zvedel, že tu bol? Dnes si Jurko jasnozrivý? Nemáš teplotu? Jóóóój! Žeby mi i syn v ten istý deň ako muž nezahynul.

JURKO Kobyľu má pod čerešňou priviazanú. To i hlupák zbadá. Len si poplaďte mamko, ňanĸa nám nevrátite, ale aspoň sa ujmú tie borovice, čo som doniesol z Dubrovníka. Treba im soli.

MAMA Jóóóój!!!

JURKO (*Pridáva sa k mame*) Jááááj!

MAMA Jóóóój!!!

JURKO Jááááj!

MAMA Jóóóój!

JURKO Jááááj!

MAMA Nože Jurko neplač toľko. Na potoku strážia, nepoprala som kapesníky.

PANDÚR vychádza z domu v ruke drží sekeru. JURKO sa pozerá úkosom a snaží sa zistiť, či je PANDÚR ozaj vrahom jeho OTCA.

PANDÚR Posekal som ju mrchu! Už tá breza nikomu z vás neublíži. Už nepreleje ani jeden život náhodného okoloidúceho!

MAMA Ty náš záchranca. Hrdina. Hrdina si Milan.

PANDÚR Viem, že ty ešte smútok nosíš Marienka. Muž ti pred hodinou zomrel. Ale o týždeň by si za mňa ísť mohla. Aspoň by si skôr na veselé myšlienky prišla.

MAMA Jóóóój! Muž môj premilený ešte nie je v čiernej zemi a ty už ma pýtaš za ženu. Čo povieš Jurko na nového ocka?

PANDÚR Volaj ma otčim.

PANDÚR a MAMA sa bozkávajú. PANDÚR odchádza.

MAMA Koľko šťastia v jeden deň.

JURKO Oj, či sa vám patrí mamu za druhého ísť. Ved' už máte tridsať. Stará ste. A otcovu pamiatku sme ešte poriadne neoplakali.

MAMA Nehľadiš ty na moje šťastie synu, či ja mám na staré kolená ostať sama a písať do Dennice hry o opustených tridsiatničkách?

JURKO Veru radšej nekomunikatívna, no poctivá vdova ste mohli byť. A nie famme fatale. Pfuj!

MAMA Ved' ty do seminára pôjdeš a zmúdieš. Idem dať do kostola pohreb i svadbu ohlásiť.

MAMA odchádza. JURKO sám. Húta.

JURKO Oj, rad'ťe radci i nebeské sily,

Nedovoľte mi dnes podrezať si žily,

Ved' ja nechcel veľa, len frajerku mati.

No tu zrazu intriga nadržanej mati

Mati moja mati, nedáte mi spati,

Prečo musím dospieť už v tridsiatichpiatich?

Biť, či nebiť, vyhrnúť rukávy a strápiť pandúra svetskými mukami?

Biť tých čo národ otcov pošliapali a otca poslali mi do hrobu?

Či znášať útrapy duše pri žene čo milujem?

Meč tam, tu šíp, vlast tam, tu má přítelkyně.

Prečo pre neopätovanú lásku krutej ženy,

musím ja požiť prášok premilený.

Zbabelec som, radšej sa smrti vzdám.

Ešte je tu alkohol, piť budem a sám.

Hrá lkavá melódia. JURKO dojal sám seba. Borovice z Dubrovníka plačú spolu s ním.

5

Na priedomku.

JURKO Zbohom mamu, majte sa.

MAMA Dobre sa mi maj v tom seminári synu.

PANDÚR Nos domov jednotky, lebo inak bude... hriech v dome.

JURKO Neplačte mamko. Vy ma chceli za farára... *(s opovrhnutím)* evanjelického.

Keď sa vrátim, potom budem súdiť.

JURKO odchádza a máva šatôčkou, čo mu dala Anička. MILAN s MARIENOU utekajú nadržane do chalupy.

ako sa Juraj učil zbíjať a formulovať základy svojej ideológie

1

JÁNOŠÍK, RÓZENKRAC a GILDERŠTÉN sedia na čistinke v lese.

RÓZENKRAC Hladný som.

GILDERŠTÉN Ty by si len jedol a kto to bude platiť?

RÓZENKRAC Čo máš v tej kapse Ďuro?

JURKO Kombinačky.

GILDERŠTÉN A na jedenie?

JURKO Rožky.

GILDERŠTÉN Čisté?

JURKO S cibuľou. Nebojte sa chlapani, ja sa s vami podelím. Otec ma tak naučili. Aj keď si to nezaslúžite, všetkým patrí rovnaký kúsok z môjho. Lebo moje už nie je. Je len naše, takže nie som ja, ale sme my...

RÓZENKRAC Už nehovor a daj! Ja dnes ďalej nepôjdem... Ani raždie nenazbieram, tak sa ani nepýtaj a daj jesť.

JURKO My už dnes ďalej nepôjdeme Rózenkrac. My. My traja, my Slováci, my národ, my spravodliví. Sadnime si a dáme si fajku. Keď sa rozvidnie, rýchlo pôjdeme ďalej.

Sadnú si a JURKO zapáli fajku. Podávajú si ju dokola, všetci kašľú, veľmi im nechutí.

GILDERŠTÉN Fajčiť sa môžeme naučiť až zajtra, radšej si zaspievajme.

Spievajú Na kráľovej holi... GILDERŠTÉN hrá na xylofóne, JÁNOŠÍK na pískajúce plúca. Jeho pištoľ je voľne pohodená medzi sedmokráskami. Prirodzené inštinkty lovca nesignalizujú ohrozenie.

Zo severného konca čistinky sa k nemu prikráda poľský JANOSZYK.

Mierne dezorientovaný prekročil štátnu hranicu a s revom sa zrazu rozbieha k nim.

JANOSZYK Bogu ducha, mnie zlotowky!

RÓZENKRAC a GILDERŠTÉN Á! Pomoc! (*zalezú za kameň*)

JURKO Nekrič! Vyplašíš zvieratká, spinkajú, čo v škole ste sa neučili, že v lese máš byť ticho?

JANOSZYK Bogu ducha, mnie zlotowky!

JURKO Nerozumiem. Nejako čudne rozprávaš? To je po francúzsky?

JANOSZYK Nie, nie... przyjačeł'u ja mu-wim-poł-sky. Tutaj zo Zakopaneho jestem. Oglondam sie po pol'skych Tatrach, mam rad naturu, kamziky, plesa. Natura i kobiety zajebiste. Zapomnialem po co przyjechałem do čebie, aha, no ale mnie nerozptył'aj. Bogu ducha, mnie zlotowky, bo cie moja družyna roznoši po Tatrach!

JURKO Čo ti mama zabudla dávať v kolíske oštiepok, že si taký agresívny voľáký? Kto si a čo zbíjaš v mojej župe? Tu som ja legenda, sen každej poriadnej dievky, práčka podkásaná, ach moja rodná. Nemôžeš si tu len tak prísť a meniť poriadok ako sa ti zachce? Tu som zákon ja.

JANOSZYK A od kedy przyjačeł'u.

JURKO Od dnes. Ja som Jánošík.

JANOSZYK Nie nie, ja przedsa jestem Janoszykem, slynnym polskym zbojnikiem, marzenim vszystkych pann, i tych ktore olupilem.

JURKO Ja som Jánošík.

JANOSZYK JA!

JURKO JA!

JANOSZYK JA!

RÓZENKRAC MY sme Jánošík. My všetci, národ.

JÁNOŠÍKOVIA (*spokojne*) My sme Jánošík.

JURKO Ej veru, aj mi niekoho pripomináš. A si mi podobný. Hneď si mi bol sympatický. Taký driečny chlapec sa tak ľahko nenájde.

JANOSZYK No mam ladnejsie ubranie, ale naprawde mi jestesz jakysz podobny. Matke masz?

JURKO Mám. Zo Zakopaného prišla.

JANOSZYK A moja odjechala do Slowacji.

JURKO Mám fotku. Počkaj.

JANOSZYK Aj ja mam. Počekať ja mam jej obraz. Pokaž.

Pozerajú a porovnávajú. (Na obrázkoch môže byť naozaj tá istá osoba, ale Jánošíkovia na to neprídu..)

JURKO Hm, tak nie. Škoda, Skoro sme mohli byť dvojčičky. A ako sa voláš na prvé?

JANOSZYK Jerzy.

JURKO Ja Juraj, no aspoň krstné meno máš iné. Brat môj, Jerzy. Potreboval by som tvoju pomoc. Prisahal som svojmu otcovi, že pomstím jeho smrť. Prosím nauč ma zbíjať, ja som v zbíjaní nemožný. Neviem ako na to.

JANOSZYK Dobra. Daj na to renku. Zdradze či moje know-how.

JURKO A kde máš tú družinu?

JANOSZYK Nemam družinu. To byla marketingovy strategia.

JURKO Aha. To je skvelý nápad. Musíme si vymyslieť nejaké heslo. Vieš, čo by nás reprezentovalo. Cez ktoré by sme si vybudovali vzťah k ľudu.

JANOSZYK Maš racie. Coš takiego ľubiwego. Jak *šedzi mucha na scene...* (spieva) Mám to. Pierogy dźiečakom a šmaľca mne.

JURKO Nie, nie. To by sa neujalo. Slovákov zoberieš masť a hned' ťa poženie. Musí to byť také nežné - populistické. S pánom Bohom za zbojníkov!

JANOSZYK Joj, jaky pan, co za pan. Už jak ta so sudruhom Bohom, ale Ďuro, len ty neber meno božie nadarmo, ja jem poľakem, ľudzie ešči nazapomnali, jaky je postoj ľavice k bohu. A co tak, dźečiakom šmaľcu mnie pyrogy.

JURKO Takto sa brainstorming nerobí. Môj otec jedno spomínal. Ako to bolo. Musíš tam cítiť triedny rozdiel. Vieš oddeliť ľud od vykorisťovateľov. Ako to len bolo. Baróni do baní a manufaktúr!

JANOSZYK Nie, tak to zaisto nebylo. Coš poetičnego. Mažime s ľudem o rownošči.

JURKO To nie je zlé. Snívame s ľudom o rovnosti. Znárodnime zemepánov.

RÓZENKRAC Ďuro! Ďuro! Bohatým brať a chudobným dávať!

JURKO To je ono! Gilderštén pís!

JÁNOŠÍKOVIA prekrížia valašky až zarinčí ocel' a okolo nich sa objaví nenápadná no stále sa zväčšujúca červená gloriola.

JÁNOŠÍKOVIA Bohatým brať a chudobným dávať!

*JURKO a JANOSZYK sa plížia s družinou čistinkou. Maskujú ich halúzky a kriky.
JANOSZYKOWE pohyby JURKO vzorne napodobňuje. Snaží sa o to aj RÓZENKRAC
s GILDERŠTÉNOM, ktorým tieto pohybové kreácie veľmi nejdú.*

GILDERŠTÉN Už niekto ide? Mňa už zbíjat' nebaví. Len sa plížeme a nič.

RÓZENKRAC Nikto nejde. Radšej si pod'me dať tú pálenku čo sme dnes ukradli.

JURKO Piť sa bude až po lekcii.

JANOSZYK Tak, tak. A teraz panowie biegajče a plazte sa.

*JURKO a družina behajú a plazia sa ako na vojenskom cvičení, hádžu valaškami, lezú po
stromoch, napodobňujú ázijské bojové umenia, až kým nie su celkom vysilení, do rytmu im hrá
hudba z Ramba.*

JANOSZYK Wyborne panowie, wyborne. A teraz Teoria. Pozor panowe, poczina nauka!

Pierwsza lekcja. Jak rozozname pana od nepana? Odpowie Juraj.

JURKO Podľa oblečenia?

JANOSZYK Spravne dľa ubraňa. Ale jak še pan zamaskuje za nepana, to ne jest take
jednoduche. Jak rozozname pana co sie zamaskowal. Gilderštén?

GILDERŠTÉN Podľa vône?

JANOSZYK Tež. Al'e.

JURKO Podľa hodiniek?

JANOSZYK Tež. Ale.

RÓZENKRAC Podľa ... štýlu chôdze?

JANOSZYK Panowie. Wy mne tyľko slychajče a sie z was stanu taky nesamowity zbujnici.
Najważniejsze je że jak pan začne muwič, ta muwi po francuzski abo po nemecki abo po
maďarsky. Prziklad. (*Janoszyk napodobní francuzský prízvuk.*) Ne ne, ž ne som pan, ž som
chudobny rolnik. Zopakowač.

SPOLU Ne ne, ž ne som pan, ž som chudobny rolnik.

JANOSZYK Wyborne. Zapamiatač. (*Janoszyk napodobní nemecký prízvuk*) Nein, nein, ich
bin nicht pan, ich bin chudobny wierschaftarbeiter. Zopakowač.

SPOLU Nein nein, ich bin nicht pan, ich bin chudobny wierschaftarbeiter.

JANOSZYK (*Janoszyk napodobní maďarský prízvuk*) Nem nem, ja nem som pan, ja som izé
chudobný roľník.

Hovoria spolu, len JURKO sa pomýli a povie celú repliku po maďarsky.

SPOLU Nem nem, ja nem som pan, ja som izé chudobný roľník.

paralelne JURKO: Nem nem, én nem vagyok úr vagyok a rossz gazda.

JANOSZYK Ty muwiš wengerksy?

JURKO Nie, nie. To my len tak ušlo.

JANOSZYK Ty jesteš wengerem, panem?

JURKO Nie, naozaj nie. Taká náhodička. Zapamätal som si zo školy.

GILDERŠTÉN On je síce adoptovaný, ale žeby bol maďar? Nie, také náhody sa v Uhorsku nestávajú. Tu sa krv nikdy nemiešala. My sme všetci čistí Slováci.

RÓZENKRAC Slováci sú síce geneticky hlúpy národ, ale prisahám, že tento národ nikdy nezradím.

JANOSZYK No dobrze. Pokračujme w lekcii. Teraz znače jak muwi pan, ale jak muwi nepan?

GILDERŠTÉN (*váhavo*) Po rusnácky?

RÓZENKRAC Po slovensky?

JANOSZYK Sprawne. A teraz wam powim tajemstvo. Tu jest jedna poważna informacia, která nam bendže služič na rozmaskowaňe. A to je sluwko sudruh. Nepan cie nebedze nazywacz panem, ale sudruhem.

JURKO, RÓZENKRAC a GILDERŠTÉN: (*spolu*) Ahaaa.

JANOSZYK Pytanie: Jak jednoducho rozozname sudruha od pana? Neznacie? No przece jak zrukneme Bogu ducha mnie zlotuwky, sudruh powi že je ateista.

JURKO Tak sa rúhať Bohu? To nás neučili.

JANOSZYK No s bogiem za chrbtem sie čienžko zbija.

RÓZENKRAC Niekto ide!

JANOSZYK Priprawcie sie.

Prikrčia sa k zemi a čakajú. Prvý vyskočí JANOSZYK a ťahá nesmelého JURKA.

JANOSZYK Bogu ducha mnie zlotuwky!

JÁNOŠÍK (*hanblivo*) Bohu ducha mne dukáty!

17. STRANA VYNECHANÁ!

JANOSZYK Kto vymyslel strategiu boja? Kto was všistko naučil? Pulka mne!

JURKO Kto hovoril o bratstve a rovnosti? Štvrtina každému!

JANOSZYK W tym pržipadzie panowie berem sobie svojej pulky a ukončujem spoluprace.

JURKO V tom prípade si vezmeš svoju štvrtinu súdruh. A my ti ukážeme cestu na hranicu.

Do neho!

RÓZENKRAC a GILDERŠTÉN s halúzkami a bojovými gestami, ktoré ich JANOSZYK naučil, ženú JANOSZYKA smerom k poľskej hranici.

JANOSZYK Panowie, ale panowie! Panowie!

JURKO Odteraz som tu pánom ja! Ha ha ha ha ha ha!

JÁNOŠÍKOV smiech sa ozýva horou.

JURKO Preberám všetky funkcie! Rózenkrac, ty budeš mojím ministrom spravodlivosti. A Gilderštén bude hovorca. Gilderštén zapisuj si môj prejav a roznes ho do každej dediny, teda okrem tej našej, nech mama nezná. Po dedinách budeš čítať slovo po slove. Tak ako vypoviem.

3

GILDERŠTÉN s bubnom hlási Jánošíkov prejav v rôznych dedinách.

GILDERŠTÉN Drahý môj ľud pod Tatrami,
bratia, sestry, staré mamy!
Posielam vám pozdrav z hory.
Tam už veľká vatra horí.
Tá ohreje pánom zadky,
rozum pána môjmu krátky.
Ja som Juraj nový zbojník,
nie je mne viac v lese rovný.

Dnes sa dejú veľké zmeny,
buďte na nich pripravený.
Odteraz vám dobre bude,
nie len na poslednom súde.
Už dnes dobre, zajtra lepšie a pozajtra vládnem večne.
Moja vláda rýchlo zbrojí,
za vás v tom nerovnom boji.
Na znak, že vám vravím pravdu,
vždy sa aj odporci nájdu,
posielam vám dukáty.
Každý nech si uchvatí.
Zatiaľ však len symbolické,
z púpavy su dnešné mince.
No pozajtra zlaté budú,
to sľubujem nášmu ľudu.

Chytajte ľudí, chytajte, to vám posielala môj pán. Juraj Jánošík! Nech žije Jánošík! Nech žije kvetinová revolúcia!

GILDERŠTÉN rozhadzuje kvety ľuďu. Ľud ignoruje kvetiny a šepká si.

ĽUD Jánošík? Kto je Jánošík?...???

4

Na čistinke v lese. RÓZENKRAC sa zvíja v krčoch a blúzni.

RÓZENKRAC Všetko. Všetko som zabudla. Nevie si spomenúť ako sa po taliansky povie okno, či povala. Z dňa na deň chudnem. Do Moskvy!

JURKO Začínam sa o Rózenkraca báť. Už od rána blúzni. Prehľadal som ho. Romantickú literatúru, ani makovice pri sebe nemá.

RÓZENKRAC A on len bludár blúdi v búrkach, akoby v búrkach pokoj bol!

GILDERŠTÉN To nie je choroba, to je a,a,a... Aj na mňa to už ide.

GILDERŠTÉN odpadne vedľa RÓZENKRACA a zvíja sa.

GILDERŠTÉN Sranina! Ó ty svieca zelená, všetko je len sranina!

JURKO Mor ho! Mor v družine! Vyhlasujem stav pohotovosti. Pohotovosť! Pohotovosť!
Pomoc! Pomoc!

Okolo prechádza KRČMÁR, ktorý na chrbte nesie sud piva a kartón Horaliek na svoju vysokohorskú chatu. Hrať ho môže ten istý herec, ktorý hral ZEMEPÁNA.

KRČMÁR Pomoc?

JURKO Pomoc!

KRČMÁR Otvárac vždy pripravený! Potrebuješ pomoc?

JURKO Rýchlo! Tu, moji priatelia, nech im je zem ľahká, blúznia, v horúčkach umierajú na lesnej čistinke. Už sú na pokraji síl. Nie ste náhodou doktor?

RÓZENKRAC Aj my sme sa narodili v Moskve. Ste náš rodák. Ach to je krásne stretnúť krajana. Do Moskvy! Kedy už konečne pôjdeme do Moskvy!

JURKO Preboha!

GILDERŠTÉN Všetky majú právo očariť ma a to, že niektorá bola prvá, neznamená, že nemá právo urobiť tak aj druhá! To, že sa mi páči jedna pieseň, neznamená, že si nezahrám aj druhú, ale takisto netvrdím, že ich budem hrať len na jednom nástroji.

KRČMÁR Doktor nie som, ale túto chorobu môžem bezpečne diagnostikovať. To je abst'ák pane. Že už aspoň dva dni nemali ani kvapku pálenky?

KRČMÁR vyberie z vrečka pálenku a poriadne ňou poolieva RÓZENKRACA a GILDERŠTÉNA.

KRČMÁR Viete pane. Ľudský organizmus to je mašinka. Ja som študoval rôzne látky a rôzne spisy a prišiel som celkom sám na úplne nové poznatky ohľadom medicíny. Ľudské telo je zložené z buniek viete a z rôznych orgánov. No a tie bunky musí niečo poháňať. No a tým pohonným materiálom nie je nič iné ako, ako ... vzduch, ale aby vzduch vznikol tak musíme do pľúc nahnať oheň v podobe alkoholu, ten rozohňuje vzduch po tele a živí tak všetky orgány. Pozrite dám im ešte raz napit' a stane sa zázrak.

KRČMÁR im dá napit'.

RÓZENKRAC Čo sa to deje? Ja vidím. Ja vidím.

GILDERŠTÉN Alkohol, alkohool, cítim ako mi v žilách pulzuje nový život. Náš záchranca.

Nech žije náš záchranca.

JURKO Oni žijú! Hurá! Žijú! Ďakujeme ti krčmár. Som ti zaviazaný.

KRČMÁR Rád som vám poslúžil, tak za tú pálenku to bude dukát.

JURKO Dukát?

RÓZENKRAC a GILDERŠTÉN v pozadí skandujú Alkohol! Alkohol!

KRČMÁR No ja som krčmár, tuto z hory. Na kopci mám vysokohorskú chatu. A vy chlapci by ste mi mali zaplatiť. Až z doliny všetko vláčim sám. Rád pomôžem, ale na sekeru nedávam.

JURKO Ja ti ukážem! Na valašku dáš! Od zbojníka budeš pýtať? Daj ten sud piva čo nesieš!

GILDERŠTÉN Záchranca si, ale podnikateľ a my podnikateľ a ozbíjať musíme.

RÓZENKRAC Čo by o nás povedali? Aj pálenku všetku! Hned'!

KRČMÁR Ale veď ja som vás...

JURKO No, veď sa nechaj raz ozbíjať. Potom nám budeš platiť mesačne a necháme ťa horou bezpečne prechádzať. Ochránime teba i tvoj podnik od zbojníkov. Nejakto sa dohodneme.

Môžeš nám platiť aj v naturáliách.

JURKO, GILDERŠTÉN a RÓZENKRAC spievajú národnú pieseň a zbíjajú krčmára.

KRČMÁR Ale ja už platím iným! Nie! Pomoc!

5

O dva dni. Na tej istej čistinke. Čistinka vyzerá ako po Woodstocku. Na trávniku za ranného svitu tancuje RÓZENKRAC s GILDERŠTÉNOM ako na Slovtachu.

JURKO Už dva dni tadiaľto živej panskej duše neprešlo.

RÓZENKRAC Netráp sa, piva je ešte dost'.

GILDERŠTÉN Bol to hlboký sud. Ako hovoril náš poľský učiteľ zabawa graduje.

JURKO Pivo, pivo. Ale čo bude s mojou sociálnou demokraciou? Keď neukradnem, nemám čo rozdať. Ľud čaká. Čo si o mne pomyslia. Keď nedám, rýchlo zabudnú.

GILDERŠTÉN Prieskumy verejnej mienky hovoria, že ľud čaká na hrdinu.

RÓZENKRAC Mňa už to hrdinstvo nebaví. Trčíme v lese ako také púčiky. Keby tu aspoň nejaké ženy boli. Tak nekradni a nerozdávaj! Buď ako normálny človek. Buď ticho a do ničoho sa nestaraj. Ostaň sedieť doma a hlavne sa o nič nezaujímaj!

JURKO Ty mi odporuješ Rózenkrac?

RÓZENKRAC Ja ti neodporujem. Ja ti len hovorím svoj názor.

JURKO Ale ako môžeš mať iný názor ako ja?

RÓZENKRAC A prečo by som nemohol?

JURKO Lebo my, my traja, my národ. My musíme mať všetci rovnaké názory. Všetci by mali uvažovať rovnako ako ja. Síce na trochu nižšej intelektuálnej úrovni, ale rovnako. Moje myšlienky sú pravda. A inú pravdu akceptovať nebudem. Ani od alkoholika.

RÓZENKRAC Aký som ja alkoholik? Videl si ma ty niekedy piť? Rád si vypijem, nie som abstinent, ani impotent, som normálny Slovák. Deriem sa tu kvôli tebe bahnom, kvôli takému šašovi dredatému, čo by tak maximálne mohol roznášať chlebičky na obecnom úrade, ale v správnom čase chytil valašku do ruky. Seriem ja na teba!

JURKO Tak odíď z družiny!

RÓZENKRAC A odídem!

GILDERŠTÉN My, my, my traja... (*šepká Jurkovi*) Bez Rózenkraca sa nezaobídeme. On jediný vie rozoznať cudzie jazyky na kilometre... Vraj ovláda aj bernolákovčinu. A dokáže rozsievať takú nenávisť, že ľudia ho len vidia a už sa im chce zvracať.

JURKO (*šepká*) Aj francúzsky vie?

GILDERŠTÉN Aj.

JURKO Tak to sú závažné fakty.

Obzrú sa na RÓZENKRACA.

RÓZENKRAC Nečumte! Už idem.

Rózenkrac odchádza a spieva clivú pieseň: Asi preto, že pred tebou stál som, asi preto, že ťa mám tak rád, asi preto, že som taký blázon a teraz kláčim už len ako kamarát...úúú ako kamarát.

Pieseň JURKA aj GILDERŠTÉNA dojme.

JURKO Prepáč Rózenkrac, zmenil som názor, neodchádzaj.

RÓZENKRAC Povedal si, že som alkoholik.

JURKO Ja som to tak nemyslel. Myslel som, že ty si ako workoholik.

RÓZENKRAC Naozaj?

JURKO Tu Gilderštén ti povie.

GILDERŠTÉN Naozaj. Workoholik Rózenkracko, ty si taký workoholik. Ved' keby si nebol, ako by si mohol tak dlho vydržať piť toľko alkoholu a neodvrávať pri tom.

RÓZENKRAC Pravda. Pravda. To som ja. Workoholik. Tak si dajme pivo a poďme to osláviť! My! My! My!

SPOLU My! My! My!

Prichádzajú študentky.

ŠTUDENTKA č.1 Pozrite dámy! Tu je párty!

ŠTUDENTKA č.2 Párty! Párty! Párty! Nemám si čo obliecť.

GILDERŠTÉN Ved' si oblečená. Radšej si rýchlo niečo vyzleč. Pozri akí sme my driečni mládenci.

RÓZENKRAC Vidím dobre? Dáte si pivo dievčatá?

ŠTUDENTKY Pivo!

ŠTUDENTKA č.1 Jasné že si dáme. Dáme si, nie?

ŠTUDENTKA č.2 Dáme. Ale iba desiatku.

RÓZENKRAC prichádza s pivom.

JURKO Dievčence a vy sa nás nebojíte?

ŠTUDENTKA č.3 Ako sa môžeme báť niekoho, kto pije pivo na lúke, tancuje s valaškou v ruke, počúva hudbu a má taký divý pohľad, že má človek pocit, že ho do piatich minút znásilnia?

JURKO Ale my sme zbojníci.

ŠTUDENTKA č.2 Ááááá!!! Zbojníci! Hurá! Zbojníci!

ŠTUDENTKA č.1 O zbojníkoch sme sa učili!

ŠTUDENTKA č.3 Milujeme váás zbojníci!

ŠTUDENTKA č.1 Muž musí byť silný a zlý...

ŠTUDENTKA č.2 ...a alkoholik, ženu sem tam prefliaskať.

ŠTUDENTKA č.3 A uspokojiť. Hlavne uspokojiť.

ŠTUDENTKA č.1 Nemôžu byť všetci muži takí nudní.

ŠTUDENTKA č.2 A citliví.

ŠTUDENTKA č.3 Sme šťastné, že vidíme mužov.

ŠTUDENTKA č.2 Dlhو sme už žiadnych nevideli.

JURKO A to je ako možné?

ŠTUDENTKA č.1 Študujeme.

ŠTUDENTKA č.2 Na vysokej škole.

GILDERŠTÉN Dievčenskej?

ŠTUDENTKA č.3 Filozofickej.

JURKO Študentky?

RÓZENKRAC A to sa nás nebojíte, keď ste študované?

ŠTUDENTKA č.1 Prečo by sme sa?

GILDERŠTÉN Ved' práve preto.

JURKO A za vysokú školu platíte?

ŠTUDENTKA č.2 Za školu? Platit'? A to je čo za vtip.

ŠTUDENTKA č.3 Za to, že sme šikovné máme platiť?

JURKO No mali by ste dievčatá. Ale nebojte sa, odteraz budete. Bezplatné školstvo. Kto to kedy videl. A ten chudobný ľud, čo musí na vás študentíkov tvrdo pracovať? Slobodné matky? Dôchodcovia? Kto im prispeje? Nikto. Potom odídete do zahraničia a na náš ľud sa vyseriete. Ale nebojte sa. My od vás zoberieme a im dáme. Ved' vám dám odliv mozgov! Tak Gilderštén vyber notes a pís. Koľko rokov študuješ?

ŠTUDENTKA č.1 Tri.

JURKO A na prvej alebo druhej vysokej škole.

ŠTUDENTKA č.1 No robím si dve školy naraz.

JURKO Tak to bude šesť rokov štúdia. Zaplatíš tisíc dukátov.

ŠTUDENTKA č.1 Tisíc dukátov? A to mám odkiaľ zobrať. Ved' ja ešte nezarábam.

JURKO A rodičov máš?

ŠTUDENTKA č.1 Mám.

JURKO Tak teraz daj všetko čo máš a zvyšok dorovnáš, keď od rodičov popýtaš.

ŠTUDENTKA č.1 vyťahuje peňaženku. RÓZENKRAC a GILDERŠTÉN zopakujú postup so ŠTUDENTKAMI 2 a 3. Tie im dávajú všetko čo majú a plačú.

JURKO a GILDERŠTÉN vpredu.

GILDERŠTÉN Nie je ti ich ľúto dievčat?

JURKO Je, ale čo mám robiť. Dva dni sme nikoho neozbójali z čoho mám rozdať? Pochop moje sociálne cítenie.

RÓZENKRAC A teraz sa môžeme zabávať. Pivo!

ŠTUDENTKA č.1 Párty!

JÁNOŠÍK Gilderštén Tu máš jeden mešec a nový prejav. Chod' rozdávať nášmu ľudu. O do mňa. O do mňa s láskou ľudu. Ale polku nechaj pre nás. Ešte sa zídu, budeme musieť obnoviť vozový park a nakúpiť nové valašky.

GILDERŠTÉN Aj tak sú škaredé tie dievčatá.

Párty pokračuje v plnom prúde bez GILDERŠTÉNA. Zbojníci a študentky sa zabávajú.

6

GILDERŠTÉN s bubnom hlási v obci prejav.

GILDERŠTÉN Podvečer i na svitaní moje oko slza kalí,
keď premýšľam o ľude.
Ľud na poli to je krása, s láskou potom olieva sa,
kým konope nebude, na roli hrdo stáť.
Pre ten ľud čo sa tak trápi, vybojujem ja dukáty,
volajte ma Jánošík, som váš veľký brat.
Ľudí chránim rád.
Som ich advokát.
Predstavte si život nový,
bez pánov a nočných morí.
spojme sa a žime v mieri,
v hospodárstve rastu verím.
Samostatnosť našej vlasti
a Uhorsko do priepasti.
Nebudú viac príživníci
odštepovať parenici

vlhké, sladké, pruhy syra,
čo kultúru našu dvíha
od koliby až ku fare.
Už nebude maďarónov,
planých pánov, ani rómov,
pošleme ich tam kam patria,
nad Dunajom zem je bratia naša.
Na Slovensku budú žiť len Slováci.
To tí multikultúrni chudáci,
bránia našej rovnakosti.
Rozdielnosť však náš boj marí,
spojiť všetkých v jednom raji.
Budeme si vravieť z duše,
mama, otec, suseda.
Mieru tá rovnakosť praje.
Mierové budú naše háje, naše bystriny, zem naša rodná.
A teraz vám Jánošík všetkým posielá po dukátiku.
Zakúpte si novú dýku.

Peňazí bude viac, len buďte trpezlivý, bude ich oveľa oveľa viac!

GILDERŠTÉN rozdáva dukáty. Hádže ich do vzduchu. LUD sa bije o peniaze padajúce na zem. Z davu vystúpi ANIČKA.

LUD Nech žije Jánošík! Nech žije Jánošík!

ANIČKA To si ty Gilderštén?

GILDERŠTÉN Ja som to.

ANIČKA A ten slávny zbojník? To je náš Jurko?

GILDERŠTÉN Veru, náš Jurko.

ANIČKA Ach. Dojali ma jeho verše, až sa mi chce samej veršovať. Koľko lásky k ľudu ten hrdina má. A ja prázdno život trávim. Na priedomku sluhov gniavim. Keby som ja predtým znala čosi viac o tej novej filozofii, nikdy by sa nevydala tak lacno za zemepána.

GILDERŠTÉN A vari v manželstve si nešťastná?

ANIČKA Takô som nešťastná. Mala ja ísť za Jurka. Pozri, teraz je hviezda, hocjakú môže mať.

GILDERŠTÉN Vedomosti nás uvádzajú do nešťastia Anička. Nemala si sa na Ištvána zlakomiť. I deti už máte?

ANIČKA Nemáme. Ištván ma lenivô spermie. A kedy príde i on rečniť?

GILDERŠTÉN Čoskoro. Vieš má veľa papierovačiek v hore. Raz hore raz dole.

ANIČKA A písmô mu neodnesieš odô mňa Gilderštén Františkovič, sprav to pre naše staré priateľstô.

GILDERŠTÉN Keby som ťa nepoznal Anna Ďulajovna od ľudovej školy neviem, či by som odniesol. Len či aj Jurko bude rád to písmo vidieť. Hneď ho oplŕuje, keď mu poviem, že to od teba.

ANIČKA Môj Jurko, môj hrdina, veštba od ducha mi dobrô povedala, že za zbojníka. Ištván on nie takô veľkô zbojník ako Jánošík. (*sama*) To meno mi ostane na perách a tie dlhé vrkoče ma budú biť po krížoch v mojich najtajnejších predstavách. Júúúrko. Idem nakázať upiecť rezne. Hladná som.

7

JÁNOŠÍK sa v romantickej polohe díva do diaľky ako bludár v búrke. Pri každom údere hromu sa udrie po hrudi ako niektorí slávni herci a zvolá Mor ho! GILDERŠTÉN prichádza za ním.

GILDERŠTÉN Súdruh Jánošík. Hlásim, že ľudia dukáty prijali s nadšením. Pre veľký záujem som rozdával aj tvoje portréty s podpisom a Anča ti posielala písmo.

JURKO Anča? Tá žije?

GILDERŠTÉN Na teba myslieva.

JURKO Zuby ešte má?

GILDERŠTÉN Celý tucet.

JURKO A vlasy?

GILDERŠTÉN Našité. Celkom ju utrúpil ten panský život.

JURKO Tak jej treba. Ranila ma. So ženami už neobcujem.

GILDERŠTÉN Tak si prečítaj aspoň pre zábavu čo ti v tom písme, určite nejaké ženské srdcervúce prosbopisy. Zasmejeme sa. Tu v lese sa k Dennici nedostanem.

JURKO Tak čítaj.

GILDERŠTÉN napodobňuje ženský hlas.

GILDERŠTÉN Drahô a milovanô súdruh Jánošík Juraj, stala som sa obeťou cielenej buržoáznej manipulácie s obyčajným dedinským dievčaťom. Dnes po vypočutí tvojho príhovoru súdruh, som si svoju mladícku hlúposť a nerozvážnosť uvedomila a ako správna vlastenka a priateľka zbojníkov ju chcem napraviť. Môj právoplatnô manžel zemepán Ištván Bočkaj pľuhák, Maďar a vykorystovateľ ľudu vlastní kúriu, les, mnoho hektárov pôdy a iné majetky. Kravy v počte deväť, tri kone, tri kozy, býčka a dvadsaťtri ošípaných o hydine nehovoriac. Spolucítim s naším utrápeným ľudom a chcem ťa súdruh presvedčiť o správnosti môjho politického svetonázoru. Príd' nás dnes v noci aj so svojou družinou okradnúť. Bránky nechám poodmykanô. Muž išiel do Pešte. Aby si vedel ktorá je moja svetlica, tak nechám v okne horieť sviecu. V mojom srdci už horí plameň spaľujúcej vášne a hoci som nikdy vo svojom živote nevidela lianu, ale poučená indickou sutrou lásky sa dnes jednou stanem. Tvoja verná súdružka Anna. PS: Doneste si vlastné vrecia, všetky sme požičali richtárovi.

JÁNOŠÍKOVÍ nad hlavou udrie blesk a ako bludár pozrie do diaľky, novej, lepšej, bližšej diaľky.

JURKO Marí sa mi marí, že sa mi zbíjať darí.

**ako Juraj musel upustiť od svojho povolania, domov sa vrátiť a hrdinsky
umrieť?**

1

JÁNOŠÍK a družina sa pripravujú na záťah. Vo svetlici plápolá petrolejová lampa. JURKO vyberá plán domu, čo mu ANIČKA nakreslila.

Družina sa dorozumieva tajnou posunkovou rečou, navzájom si nerozumejú. Vzniká medzi nimi chaos.

JURKO Vzduch je čistý, ako Anča písala. Gilderštén ty pôjdeš do kravína a odvedieš stádo. Rózenkrac zoberie kone. Ja idem k Anči po dukáty.

GILDERŠTÉN Ďuro neviem, či to je dobrý nápad krahnúť teraz kravy. Čo s nimi. Ľudu ich nerozdáme, ešte si nás niekto všimne, veď budú celú cestu bučať. Čo budeme robiť v hore s kravami?

JURKO A načo mám tieto hodvábne šatky? Na čo si myslíš?

GILDERŠTÉN No ja neviem.

JURKO Kravám pozapchávaš ústa! Až tak ich ukradneš! Na vás myslím chlapci, aby ste mali, čo jesť najbližší mesiac. Stejky, mlieko, maslo bude a vy nerozmýšľate!

RÓZENKRAC Prepáč nám Ďuro, zrejme nerozmýšľame. Pod' už Gilderštén!

RÓZENKRAC a GILDERŠTÉN odchádzajú do kravína a koniarne. JURKO si rozopol dva gombíky na košeli a klope na oblôčik. Anička v bielej nočnej košeli sa vykloní z obloka.

ANIČKA Jurko ty si? Slobodnô.

JURKO Ja som. Zakryjem si oči, kým sa prezlečieš.

ANIČKA Nehanbi sa. Veď ja som zahalená. Županom.

JURKO Či sa patrí mne na vydatú ženu takto pozerat'?

ANIČKA Vy chlapi! Vy by ste len za slobodnými behali. A nás vydatô kto ukojí, kto pohladí, kto opojí falošnými rečami?

JURKO Pálenku nemáš? Musím sa ja najprv napiť. Na triezvo sa mi ťažšie na teba pozerá.

ANIČKA Ligni si Jurko. Poriadnô.

JURKO sa poriadne napije pálenky.

ANIČKA No pod' už. Pod paplón som dala termofor. Nech ti teplô miestečko vyhrejem.

JURKO Ale najprv mi daj dukáty.

ANIČKA Pod sukňou mám mešec.

JURKO sa ešte raz napije pálenky a ľahne si do ANČINEJ postele.

JURKO Ej veru Anička, teplej si mala dať vody do termoforma, nie studenej.

Na dvore sa ozýva bučanie kráv, ako keby niekto odvádzal stádo, ANIČKA spod periny tiež odfukuje ako taká jalovica.

2

V hore. RÓZENKRAC a GILDERŠTÉN sedia medzi stádom kráv a čakajú na JURKA.

RÓZENKRAC Malinu by sme si mohli uvariť v stredu. Spravíme polievku.

GILDERŠTÉN Prečo tak bučia?

RÓZENKRAC Podojiť by ich bolo treba.

GILDERŠTÉN Jáj, načo sme kradli kravy, samé starosti. Dojenie je ženská robota. Ďuro by len všetky peniaze rozdal a kravy nám nechá. Ešte po nich budeme musieť zbierať lajná.

RÓZENKRAC Pravdu máš. Niečo z tých dukátov, čo donesie od Anče by sme si mali zobrať aj my. Takéto rizikové povolanie. Odvody nepoplatené. Ešte rôčik, dva pozbájame, ale za čo potom chalupu budem stavať.

GILDERŠTÉN Ja by som veľmi chcel domček v dolnom Uhorsku, s malou loďkou.

RÓZENKRAC A ja by chcel saunu. Zimy sú tu v horách kruté. V saune by som hneď na zdravšie myšlienky prišiel.

GILDERŠTÉN A taká malá kúria niekde pri Prešporke tiež nie je zlý nápad.

RÓZENKRAC Veru nie je. Ani nový červený koč so štyroma tátošmi.

GILDERŠTÉN My sme dvaja a on je len jeden. Ľahko ho premôžeme. Prečo by on mal byť na čele družiny? Ved' nie je ani najmúdrejší, ani najkrajší.

RÓZENKRAC Ostaneme na mizine, keď s tým niečo nespravíme. Už ma taký život v lone hôr nebaví, mali by sme sa sprisahat'.

GILDERŠTÉN Dnes v noci urobíme puč v družine.

RÓZENKRAC A kto bude vyššie cez vatru skákať, stane sa novým náčelníkom.

GILDERŠTÉN A Jánošíka zajmeme.

Prichádza JÁNOŠÍK s dvoma plnými mechmi na pleciach.

JURKO Obetoval som panenstvo pre dobro môjho ľudu.

Idem do bystriny zmyť traumu z môjho – svedomia.

JÁNOŠÍK odchádza zmyť škvrnu zo svojho panenského tela.

Medzitým sa RÓZENKRAC a GILDERŠTÉN vrhnú na vrecia.

GILDERŠTÉN Ale veď to nie sú dukáty, ale soľ!

RÓZENKRAC Kurva!

GILDERŠTÉN A ja som už na dnes ohlásil v Očovej míting.

RÓZENKRAC Zmena plánu! Navaríme gul'áš.

3

JÁNOŠÍK, RÓZENKRAC a GILDERŠTÉN stoja na provizórnom javisku. Pred nimi ľud.

JÁNOŠÍK rozdáva gul'áš a pivo. GILDERŠTÉN hrá na varhany a RÓZENKRAC spieva pieseň.

V hore, on žije v hore, patrí mu ranné zore, čo sa javí hore.

Myslí, on na vás myslí, keď chodí, sedí, leží, keď ho žerú sysli.

Rozdá, všetko vám rozdá, aj slipy dá, len aby zachránil drozda

Páči, sa mu to páči, keď ľud' netrpí, ale po krčmách sa vláči.

On je veľký náš hrdina, ide mu slina, ide mu slina, je to hrdina.

Ženie, Maďarov ženie, späť nech sa vrátia do Uhorskej zeme.

Dobre, bude nám dobre, kým bude zbíjať Slovák si viac nezažobre.

On je veľký náš hrdina, ide mu slina, ide mu slina, je to hrdina.

RÓZENKRAC Voláme sa Elsinorskí duchovia a zahráli sme vám pesničku Hrdina.

Lud zatlieska kapele. Staré babky zvierajú na prsiach JÁNOŠÍKOVÚ fotografiu.

JÁNOŠÍK sa chytí mikrofónu.

JURKO Pozdravujem Očovú! Očová ahoj!

LUD Ahoj!

JURKO Rozpoviem vám príhodu, ako som ozbíjali pandúrov a zemepána tu s mojou družinou. Bol nádherný májový deň a my sme s chlapcami videli, ako tu vo vedľajšej dedine neprávom bijú starčekov a stareňky, čo mali ísť na panské, ale kvôli chorobe nešli. Tak sme sa skryli za strom a čakali kedy ich dobijú a pôjdu cez les domov. Keď sa pohli na vozoch, vyskočili sme spoza stromov a zreval som Bohu dušu mne dukáty! Oni sa načisto naľakali a kým sa spamätali, tu Rózenkrac s Gilderšténom ich už celých poviazali. Povyhrážal som sa im pištoľou, vrecká sme im prehládali i voz a nikde ani dukát. Pýtam sa ho kde máte všetky dukáty? A pandúr hovorí, že dnes ste už tretí zbojníci, čo nás chcú ozbíjať, nič už nemáme, len dve vrecia soli. Veru boli sme tretí, ale prví, čo vám rozdajú. Tu máte bratia soľ o ktorú vás ožobračili. Soľ nad zlato pamätajte. Berte od nás soli. Budú aj dukáty. Dnes sa aspoň najedzte, gulášik si prisol'te. Soľ ľahko susedovi predáte. Veď ju musia až od Eperjéšu vozit' sem.

LUD Nech žije Jánošík! Nech žije hrdina! Nech žije Jánošík!

JÁNOŠÍK rozdáva soľ ľudu. Elsinorskí duchovia hrajú ďalšiu pesničku. LUD tancuje harmonický tanec. Devy obskakujú JÁNOŠÍKA.

LUD On je veľký náš hrdina, ide mu slina, ide mu slina, je to hrdina.

JURKO ide k RÓZENKRACOVÍ a GILDERŠTÉNOVI.

JURKO Musíme viac zbíjať. Pozrite aký mám úspech. Vždy som vedel, že ma rodičia mali dať za hrdinu. Idem urobiť autogramiádu. Vy zatiaľ pokradnite niečo tu v dedine, čo ukradneme potom rozdáme.

PAULÍNA príde k JURKOVI a pošepká mu.

PAULÍNA Jurko, príď do mojej svetlice. Muž nedoma. Zlata máme plnú truhlicu. Dačo ti dám.

Keď PAULÍNA odíde príde RUŽENKA.

RUŽENKA Jurko, a či sa už zberáš? Neprídeš v noci ku mne. Dala by vám zbojníkom klobásky.

AGNESKA A pištoľ, pištoľ mi neukážeš?

Situácia sa opakuje. Devy prichádzajú aj za RÓZENKRACOM a GILDERŠTÉNOM a ponúkajú im návštevu svojich domovov. Ozývajú sa ženské hlasy volajúce mená JURKO, RÓZENKRACKO, GILDERŠTÉNKO, scéna končí veľkými orgiami.

4

Po týždni zbíjania a pomáhania ženám, ktorých muži odišli do boja, či na služobné cesty JURKO a jeho družina sedia vysilení na čistinke v lese. Ich šaty sú potrhané, no obklopuje ich obrovské bohatstvo.

RÓZENKRAC Nevládzem.

JURKO Nikdy som netvrdil, že zbíjať bude ľahké.

GILDERŠTÉN A že na zbíjanie treba rozum.

JURKO Hneď zajtra pôjdeme rozdávať. Už som vymyslel príbeh o tom ako som ozbíjal uhorského kráľa.

GILDERŠTÉN Počuj Ďuro, musíme sa porozprávať. Nikdy sme od teba nič nechceli.

RÓZENKRAC Vždy sme slepo nasledovali tvoje kroky a rozhodnutia.

GILDERŠTÉN Ale toto bola veľmi veľká obeta pre ľud. To musíš uznať i ty sám.

RÓZENKRAC Vieš nemali by sme sa so všetkým za každú cenu deliť. My sme všetko odrobili a ty chceš všetko rozdať?

GILDERŠTÉN Vieš mal by si myslieť aj na morálku v družine. Keď nám nedáš ty trochu z našej korysti, budeme zbíjať inde.

RÓZENKRAC Hanbu ti robiť.

GILDERŠTÉN Tunelovať.

RÓZENKRAC A to nehovorím o korupcii.

GILDERŠTÉN Uvažuj trochu a buď múdry. Ty nás vyplatíš. Podeliš sa s nami. Aj sebe niečo necháš, veď nebudeš do konca života robiť zbojníka a ako farár ku peniazom ťažko prídeš.

RÓZENKRAC Dačo rozdáme, veď sám vidíš, že ľud je aj zo soľou spokojný.

GILDERŠTÉN A zvyšok si necháme. Na horšie časy.

JURKO Bratia zbojníci. Vy na mňa takto. Veru, to môj otec nekázal brať si.

RÓZENKRAC Nekázal? Mal si sa stať ľavicovým intelektuálom to kázal, či?

JURKO To.

GILDERŠTÉN A čo si myslíš, že čo robí zbojník ľavicový intelektuál. Len rozdáva?

RÓZENKRAC Všetko by rozdal, len keby nebol intelektuál.

GILDERŠTÉN Ale keďže my sme intelektuáli... tak myslíme na všetko.

RÓZENKRAC Veď aj notár, aj farár, aj učiteľ dostáva plat za službu ľudu. A my čo oveľa viac slúžime?

GILDERŠTÉN Nesmieš myslieť len srdcom. Už nemáš dvadsať. Kto má tridsať a ešte stále je komunista nemá rozum.

JURKO Pravdu máte?

GILDERŠTÉN Nič pravdivejšie sme ti ešte nikdy nepovedali.

JURKO Tak, keby sme si niečo nechali, takú menšiu polovicu a väčšiu by sme dali ľudu, tak to by možno nebol až taký hriech.

RÓZENKRAC Nebol. Určite nebol.

GILDERŠTÉN Stopercentne.

JURKO Naše názory sa nezhodujú. Menšia a väčšia polovica neexistuje. Ja nie som dobrý zbojník, ale svojej ideológii sa nevzdám. Musíme sa rozísť. Mal som vás rád ako bratov. Ale ja ľud nesklamem a rozdam mu úplne všetko. Narozdiel od vás ešte stále mám chrbtovú kosť. Zbohom ostávajú! Moji drahí elsinorskí duchovia.

GILDERŠTÉN a RÓZENKRAC plačú pri lúčení sa s JURKOM.

RÓZENKRAC Takto sa končí naše priateľstvo?

GILDERŠTÉN Nechávaš nás samých?

JURKO Cesta sa rozdeľuje. Ja chcem ísť do ľava a vy stále po strede. Ale po strede sa ísť nedá.

JURKO odchádza a berie so sebou vrecia plné dukátov. RÓZENKRAC na neho mieri pištoľou.

RÓZENKRAC Tie dukáty tu nechaj!

5

Večer. V ANIČKINEJ svetlici plápolá svieca.

JURKO Aničkááá.

ANIČKA Martin?

JURKO Aničkááá.

ANIČKA Dušan?

JURKO Aničkááá.

ANIČKA Jožko?

JURKO (*nahnevane*) Aničkááá.

ANIČKA Joj bože. Ma nenat'ahuj. Dnes som nikoho nečakala.

JURKO Tu Ďuro.

ANIČKA Ďuro, to ty tu? Dávnô si nebol. Ani som t'a nečakala.

JURKO Týždeň som nebol a už si zabudla?

ANIČKA Nezabudla. Len pod' ďalej. Ale potichu. Lebo vedľa spí môj muž. Dnes večer prišiel z týždňovky. Spať bude ako dudok. Dala som mu durman do čaju.

JURKO Keď muž tvoj doma, tak ja nejdem.

ANIČKA Čo sa bojíš. Ved' si zbojník. Pištoľ máš.

JURKO Ale či sa patrí?

ANIČKA Srdce mi dnes nejak divnô bije. Arytmicky. Mal by si ma vyšetriť.

JURKO Ved' ja nie som doktor.

ANIČKA Popočúvať trochu môžeš. Chyť.

JURKO chytí. Počut' ANIČKIN Arytmický tlkot srdca.

JURKO Cítim šelest.

ANIČKA Je to vážne?

JURKO Ak prestaneš šňupať tabak, tak by si sa štyridsiatky dožiť mala. Pri najhoršom to vidím na štyridsaťdva.

ANIČKA Aspoň ušetrím dedinské panny krvi. Hybaj do postele!

JURKO Najprv zaplať.

ANIČKA Najprv masáž.

JURKO Najprv peniaze.

ANIČKA Najprv masáž.

JURKO Ako mám takto zbíjať? Anča. Nie si jediná, čo ju ozbíjavam na dlh. V družine to ešte vysvetlím, ale čo poviem poddanému ľudu.

ANIČKA vyberá zo záhrenia zlatku.

ANIČKA Masíruj!

HLAS Spíš moja milá a či bdieš? Vrátil som sa ti nuž sa teš!

JURKO vystrašený vyskočí na stôl.

ANIČKA Možno to prievan z predsiene.

JURKO A možno aj - zlé znamenie!

ANIČKA Ale kde. Sused dal postaviť novú studňu. Už do nej hodili troch poddaných. Občas ponocujú a strašia.

JURKO Rýchlo dones cesnak!

ANIČKA Či sa ty bojíš? Ďuro!

HLAS Hore sa, mŕtvy, sprav, čo chcem! Vstaň a tú živú podaj sem!

Na stôl vyskočí aj ANIČKA.

JURKO Za závesom niekto je!

ANIČKA Čo čakáš! Strel!

JURKO nemotorne nabije pištoľ a vystrelí. Telo za závesom padne. ANIČKA sa ide pozrieť.

ANIČKA Ale veď to je Ištván! Ty si mi zabil môjho muža! Ja sa zbláznim!

JURKO Preboha! Rýchlo odnes telo! Nemám rád krv!

ANIČKA sa zblázni, spieva.

ANIČKA Ach rýchlo studňu otvorte,
bez muža život len to nie.
Už nieto koho podvádzať.
Radšej nech príde po mňa kat.
Byť vdova, byť vdova,
To je vec nová, radová.

6

JURKO sedí pri potoku a narieka. Zaujatý svojím monológom nevníma okolie a nevšimne si divadelný súbor, ktorý si na tom istom potoku perie kostýmy.

JURKO Nezabiješ v prikázaní, ja som zabil, vrah som, mami.
Mám, ja lkať teraz nad osudom toho, čo za závesom stál,
či krvavú ruku omyť v lesnej bystrine? A zabudnúť.
Slávneho mena svojho sa vzdať, nebyť Jánošíkom viac.
Zajtra prijať meno Bonifác a vstúpiť do kláštora?
Ako by som žiť mal tam, kde záves volá vrah, vrah, vrah...
Koniec mojej sľubne sa rozvíjajúcej kariéry do dohľadna sa tlačí
Prečo som bral hypotéku na vilu na Brači.
Zle som zbíjal, zle som kradol, zle som žil.
A aj v pití mi chýbal východniarsky dril.
Tu na zemi hriech nepomstiený,
nemôžem ísť do neba, sily pomôžte mi.
Zle je, zle, umrieť by som mal, no vždy ten istý problém mám,
Neviem sa ja zabiť sám.

BORODÁČ Bravo! Bravo!

JURKO sa tak zľakne, že sa skoro zastrelí.

38 STRANAN VYNECHANÁ!

JURKO Nebojte sa ma, neozbíjam vás. Dnes som zavesil valašku na klinec. Tu mám posledné peniaze. Postavte si za nich divadlo.

BORODÁČ To nemôžeme prijať.

OLGA Vždy som chcela byť herečkou v národnom divadle.

BORODÁČ A ja dramaturgom.

OLGA Ale Janko. Veď čoskoro aj tak umrie na šibenici. Vydali na vás zatykač.

JURKO Zatykač? Som odhalený.

OLGA Počkajte mám to tu. *Hľadá sa Jánošík. Meria dva metre, má podlhovastú tvár, orlí nos, divé oči a štyri vrkoče. Previnil sa zbojníctvom na lesných komunikáciách i na hradskej ceste z Viedne do Krakova. Za dolapenie odmena dvanásť strieborných a dve zlaté.*

JURKO Zbíjanie na hradskej nebol presne môj štýl. To mi pripomína môjho brata Janoszyka. On zbíja a mňa lapajú. Horká nespravodlivosť tu v našom Uhorsku.

BORODÁČ Tak sa pridajte k nám. Postavíme divadlo.

JURKO A nechceli by ste na oplátku zahrať dnes kúsok v Terchovej? Napísal som takú jednoaktovku. Veľmi by ma to potešilo.

BORODÁČ Bude nám cťou. MacBeth počká.

7

JURKO už bez vrkočov. Prichádza domov. MAMA pred domom okopáva záhradku. Keď zbadá JURKA vypadne jej z rúk motyka.

MAMA Syn môj.

JURKO Pochválený buď Ježiš Kristus! Matka!

MAMA Čo to máš na sebe oblečené?

JURKO To sa teraz nosí v Župčanoch.

MAMA A čo si spravil s vlasmi Ďurko?

JURKO V seminári mi ostrihali.

MAMA Aký si škaredý. Veď ty sa neoženíš.

MAMA plače.

MAMA List si nenapísal, na matku si načisto zabudol.

JURKO Nemal som na kalamár, preto som nepísal. Ako ste to tu pomenili. Otcov holubník zbúrali.

MAMA Holuby nám srali na hlavy. Poštu nosiť nechceli. Adresátov pomenili. Dali sme ich postrieľať.

JURKO A pandúr? Kde je?

MAMA Tvoj otčim má veľa práce. Už tri dni lapá v hore zbojníka.

JURKO Jánošíka?

MAMA A ako ty všetko znáš? Zas si jasnozrivý?

JURKO Ale znám. Videl som ho v Očovej, keď chudobným rozdával.

MAMA Chudobným?

JURKO Mamo, ako ste sa zmenili. Nevidíte, že on dobro konal? Že to čo zobral dal?

MAMA Čo to vravíš? Ved' on len lumpoval, pil a bral každému koho stretol a nie rozdával.

Prichádza Pandúr.

PANDÚR Doma som žena! Rýchlo polievku! Zmorený som. V lese sme našli kravy, čo odviedol z Ištvánovho domu. Ištvána to už nepoteší. A jeho žena skočila do studne. Ale podarilo sa nám zajať jeho družinu. Povaľovali sa v lese a mali halucinácie. Nebolo ťažké ich dostať. Hneď nám vyhradili, že Jánošík ušiel do Poľska. Vyhlásili sme medzinárodné pátranie.

JURKO Družinu?

PANDÚR A ty si u nás?

JURKO U vás.

PANDÚR Ako vyzeráš. Dokedy sa zdržíš?

JURKO Len do zajtra. Po ceste som stretol divadlo. Večer nám zahrajú. Mali by ste sa prísť pozrieť. Dobrá hra. Sám som písal.

MAMA Trochu kultúry neuškodí. Aspoň oprášim svoju večernú róbu.

PANDÚR Zas do divadla?

MAMA Ale Milan, zadarmo. Musíš ísť.

PANDÚR Keď ja som chcel ísť pozerať futbal. Hráme proti Finte. Tak sme im to mohli natrieť.

MAMA Odmietam celé dni len vyvárať! Nie som tvoja slúžka. Ideme!

8

MARŠKA v strede dediny rozložila improvizované pódium zo svojej divadelníckej maringotky. PANDÚR, MAMA, JURKO sedia v hľadisku. JURKO prichádza za divadelníkmi dať im posledné inštrukcie ako hru hrať.

JURKO Prosím vás predneste ten výstup dbajúc na hlas a chôdzu po javisku. Nech vás v hľadisku počuje aj ten posledný tĺk. A dbajte na slovenčinu tak, že aj najhlúpejšiemu Maďarovi sa rozochveje srdce nerozumiec čo vravíte. Nezabúdajte ani na teóriu a predtým než rolu naskúšate urobte poriadny prieskum. Nebojte sa prihlásiť do knižnice. Zistiť si niečo o autorovi. Len sa nevenujte hlúpej hre na klavír, ktorú v divadle aj tak nevyužijete. A teraz hrajte! Tak aby mojej matke tiekli slzy po lícach a pandúra ste usvedčili.

JURKO si sadá. Začína sa nemohra.

DIVADELNÁ MAMA sedí na lavičke na priedomku a objíma DIVADELNÉHO OTCA.

Keď prichádza DIVADELNÝ PANDÚR skrýva DIVADELNÉHO OTCA pod sukňu a začína sa bozkávať s DIVADELNÝM PANDÚROM. Stehnami pritom uškrtí DIVADELNÉHO OTCA, ktorý medzitým padne mŕtvy na zem. A ešte ho definitívne prizabije breza priviazaná k bránke. Po predohre sa DIVADELNÝ OTEC opráša a pojrachujú v hre.

DIVADELNÝ OTEC Proč jseš na mne taká zlá Maryšo.

DIVADELNÁ MAMA Nejsem zlá. Já jsem prostě taková.

DIVADELNÁ MAMA zaspieva pieseň.

DIVADELNÁ MAMA Nejsem zlá, já nejsem zlá, já jsem prostě taková.

Chcem s ním žít, ó ja chcem s ním žít, tebe musím odstranit.

DIVADELNÝ OTEC To kafe je zatuchlý. Kdes ho koupila? Ve spolku?

DIVADELNÁ MAMA Ve spolku mali zavřino. Koupila jsem u Žida.

DIVADELNÝ OTEC zaspieva pieseň.

DIVADELNÝ OTEC U Žida, u Žida, zbavila jsi mně klida.

Prominút, nevím ti prominút, zradilas mně, i můj... raptatidada.

DIVADELNÝ OTEC zomrie. Prichádza DIVADELNÝ PANDÚR. Spieva.

DIVADELNÝ PANDÚR Veselí, jsme veselí. Zítra bude veselí.

Nespokojný PANDÚR vstane a preruší predstavenie.

PANDÚR Čo to má znamenať? Čo je to za hru? Ja sa na to pozerat' nebudem!

MAMA Vysmievaš sa nám Jurko? Pozri ako si našťval svojho otčima.

JURKO Tak to bola pravda.

PANDÚR Zatykam ťa za urážku verejného činiteľa.

Pandúr obostúpi JÁNOŠÍKA a dáva mu putá.

PANDÚR Za to si odsedíš jeden deň pri radiátore.

Z neba sa na voze znáša DUCH OTCA a do hry vstupuje ako Deus ex machina.

DUCH OTCA Stojte! Chlapec je nevinný!

MAMA odpadne.

MAMA Ďuro! Raz ťa poslať do hrobu je málo?

DUCH OTCA Jediným čím sa previnil je, že zbíjal. Ale to v mojom mene! Nepoznávaš ho Marienka? Veď je to Jánošík!

PANDÚR Jánošík? Tak ťa mám! Nie jeden deň si posedíš, na šibenicu pôjdeš!

JURKO sa rozbehne a uteká. Z neba sa na scénu sype hrach. JURKO sa šmikne a PANDÚR ho chytí.

JURKO Zrada!

DUCH OTCA Svätý Peter! Teraz sa s hrachom nechodí!

BORODÁČ rýchlo zareaguje a JURKO sa vytrhne pandúrovi a skočí na maringotku MARŠKY, ktorá odchádza zo scény. PANDÚR ho naháňa. JURKO kričí z voza.

JURKO Mňa tak ľahko nechytíte! Ani sa ma nezbavíte! Chyťte ma, ak dokážete!

© *Mihajla Zakut'anská*